Dnro TRAFICOM/83169/03.03.01/2024
Viite Ympäristövaliokunta tiistai 05.03.2024 klo 10.00 / U 2/2024 vp / Asiantuntijapyyntö 29.2.2024

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmästä (U 2/2024 vp) eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi (muovipellettiasetus)

Ympäristövaliokunta on kutsunut Liikenne- ja viestintäviraston kuultavaksi valtioneuvoston kirjelmästä (U 2/2024 vp) eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi (muovipellettiasetus) koskevasta ehdotuksesta. Liikenne- ja viestintävirasto kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Lausunnon sisältö

Liikenne- ja viestintävirasto suhtautuu ehdotuksen yleisiin tavoitteisiin myönteisesti valtioneuvoston kannan mukaisesti.

Asetusehdotuksessa esitetään EU:n ja kolmansien maiden liikenteenharjoittajille erilaisia velvoitteita mm. hävikin syntymisen välttämiseen ja puhdistustoimiin liittyen. Lisäksi liikenteenharjoittajien on varmistettava työntekijöiden koulutus ja pidettävä kirjaa velvoitteiden noudattamisesta sekä hävikin määristä. Näistä seuraisi liikenteenharjoittajille tavoitteeseensa nähden erittäin merkittävää hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia kuljetusyritysten jo entuudestaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa.

Asetusehdotuksesta seuraisi toimivaltaiselle viranomaiselle useita laajuudeltaan merkittäviä tehtäviä, joihin tarvittaisiin erittäin huomattavia taloudellisia voimavaroja ja henkilöresursseja. Näitä ovat mm. erilaiset rekisterinpitotehtävät (rakentaminen ja ylläpito), valvonta, mahdollinen koulutusjärjestelmän rakentaminen liikenteenharjoittajia varten, toiminnanharjoittajien sertifiointi sekä raportointi EU-komissiolle. Nämä näkökulmat on syytä huomioida suurimmalla mahdollisella täsmällisyydellä asetusehdotuksen jatkotyöstössä EU-tasolla ja sikäli kun viranomaiselle seuraisi tehtäviä lopullisesta asetuksen hyväksynnästä, tulisi tähän voida varmistaa riittävät taloudelliset voimavarat ja muut resurssit.

Lisäksi asetusehdotuksessa suunnitellut velvoitteet EU:n ulkopuolisille liikenteenharjoittajille ovat käytännössä äärettömän hankalia toteuttaa, koska EU:n toimivalta ei kata kolmasmaatoimijoita. Tästä on kokemusta myös muista vastaavista yhteyksistä.

Myös kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO valmistelee toimia pellettihävikin pienentämiseksi meriliikenteessä. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että kyseessä oleva EU-tasoinen asetusehdotus ei kattaisi meriliikennettä, jotta tätä samaa työtä ei tehtäisi kahteen kertaan (EU-tasolla ja kv-tasolla). Meriliikenne on pääsääntöisesti kansainvälistä, joten IMO-tasoinen sääntely vastaisi merikuljetusta koskevasta vaatimustenmukaisuudesta tältä osin parhaiten.

Mikko Västilä
Johtava asiantuntija

Miina Grönlund
Erityisasiantuntija